

Betreft: vergadering van Opinieronde 2
Datum: woensdag 26 september 2012
Tijd: 13.00 uur
Locatie: Commissiekamer, Provinciehuis, Visarenddreef 1 in Lelystad

Aanwezig zijn:

de heren F. Brouwer (voorzitter), C.A. Jansen (PVV), J. de Borst (SGP), H.W.E. van Vliet (VVD), M. Bongers (SP), H. van Ravenzwaaij (SP), R.T. Oost (CDA), E.G. Boshuijzen (50 Plus), S. Miske (Groen Links), J.J.T.M. van den Donk (PvdA), P. Liederkerken (rondegriffier) en de dames M. Jonker-Waterlander (VVD) en M.C. Bax (PvdD)

Ook aanwezig is:

gedeputeerde J. Lodders

De voorzitter heet de aanwezigen welkom en opent de vergadering om 13.10 uur, iets later door de omstandigheden van een onderwerp dat het Provinciehuis momenteel bezighoudt. Deze opinieronde is bedoeld als richtinggevende discussie over het thema duurzame mobiliteit. Het college werkt aan een beleidskader over dit thema uit het coalitieakkoord. Het college hoort graag opmerkingen en standpunten van PS voordat het beleidskader in de besluitvorming komt. Het voorstel is om het uitgebreide verslag van deze opinieronde als basis te laten dienen voor het vervolg. In de notitie duurzame mobiliteit zijn een aantal stellingen verwoord. Deze vertegenwoordigen niet de standpunten van het college maar zijn bedoeld om de discussie op gang te brengen. Het voorstel is om per stelling te discussiëren. Dit voorstel wordt aangenomen.

Stelling 1: De CO2-uitstoot van mobiliteit in Flevoland is weliswaar hoog maar als provincie kunnen we dat slechts beperkt beïnvloeden. Eigenlijk spelen we voornamelijk een rol in de stimulering van het OV en daar gebeurt al voldoende met de uitbreiding van de spoorinfrastructuur met OVSAAL en de Hanzelijn. 50 Plus pleit voor een enthousiastere, minder defensieve toonzetting. Dit onderwerp raakt immers onze vitaliteit. We moeten niet bescheiden zijn maar juist waar mogelijk actief meewerken aan een reductie van de CO2-uitstoot. Naast de uitbreiding van de spoorinfrastructuur moet ook de ambitie op het gebied van busvervoer genoemd worden. In Almere en Lelystad rijden nog steeds overwegend bussen met vervuilende dieselmotoren. De provincie kan de vervoersbedrijven stimuleren om over te gaan op CO2 vriendelijker vervoermiddelen. Ook kan aangesloten worden bij de ambitie voor meer elektrisch vervoer en uitbreiding van het aantal oplaadpunten.

SGP mist in de notitie het vervoer over water. De buitendijkse havens kunnen een belangrijke rol spelen in het goederenvervoer. De waarschijnlijke uitbreiding van Lelystad Airport zal een forse toename van CO2-uitstoot met zich meebrengen. De fractie zou wellicht drempels willen opwerpen om stillere en schonere vliegtuigen te stimuleren.

De PVV vindt dat de stellingen de discussie teveel in een bepaalde richting leiden en wil er daarom niet op ingaan. De fractie wil wel twee meningen inbrengen. Ten eerste is Flevoland op dit moment de provincie met de laagste CO2-uitstoot van Nederland. Ten tweede levert Flevoland een meer dan evenredige bijdrage aan de opwekking van duurzame energie. De fractie wil dat er in deze tijden van bezuiniging geen geld meer gaat naar de "groene maffia".

We kunnen praktisch geen invloed uitoefenen op het feit dat we een doorrijdprovincie zijn met veel forensenverkeer. Ook speelt mee dat een aantal publiekstrekkers in de provincie slechts met de auto bereikbaar zijn.

50 Plus interrumpeert en verzoekt de PVV om dergelijke kwalificaties graag achterwege te laten.

De PVV zegt over de eigen woordkeuze te gaan.

De PvdA vraagt de PVV om te verduidelijk wat bedoeld wordt met groene maffia.

De PVV verwijst naar Volkert van der G.

De voorzitter kapt deze discussie af en wil terug naar de inhoudelijke discussie.

Volgens het CDA gaat de stelling alleen over mobiliteit op het land en valt het vliegverkeer hier niet onder. De fractie zou de stelling willen verbreden naar andere energiebronnen zoals biofuel. Het is belangrijk dat onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen minder wordt. We moeten verder kijken dan alleen elektriciteit die immers ook opgewekt moet worden en niet CO2 neutraal is. Overschakelen naar biofuel zou heel gunstig zijn.

De SGP stelt een verduidelijkingsvraag. Er zijn alarmerende berichten over de stijgende voedselprijzen, juist door de gestegen vraag naar biofuel. Vooral de bevolking in arme landen is hiervan de dupe. Hoe staat het CDA daar tegenover?

Het CDA zegt dat de stelling niet gaat over voedsel maar over CO2-uitstoot.

Wat betreft het OV merkt de fractie op dat een CO2 neutrale concessie ook geld zal kosten.

De VVD spreekt zich uit tegen het tweede deel van de stelling. Het OV wordt in Zuid Flevoland weliswaar voldoende gestimuleerd maar dit geldt niet voor het noordelijk deel van de provincie.

De VVD wil de mogelijkheid van een station Lelystad Noord bekijken om meer tijdswinst tussen Lelystad, Dronten en Emmeloord te boeken en hiermee de uitstoot van CO2 te beperken. Ook de mogelijkheden van de superbuss kunnen we verder bekijken. De fractie staat kritisch tegenover het fenomeen elektrische auto omdat deze relatief veel energie verbruiken.

De PvdA betwist dat we slechts beperkte invloed kunnen uitoefenen op de CO2-uitstoot door mobiliteit. We kunnen meer doen dan alleen het OV stimuleren. Om de woon-werkafstanden te verkorten kunnen we de werkgelegenheid in de provincie stimuleren. Te denken valt aan het economisch programma, banenplannen en de Floriade die naar Almere komt.

De PVV vraagt aan de gedeputeerde of hij zich realiseert dat stimulering van het OV gevolgen zal hebben voor de opbrengsten uit de motorrijtuigenbelasting.

De gedeputeerde zegt dat de stellingen niet de mening van het college vertegenwoordigen maar slechts bedoeld zijn om discussie bij PS uit te lokken en zo input te genereren voor een nota van het college.

Groen Links is blij met de komst van de Hanzelijn en de eisen die gesteld worden bij de aanbesteding van nieuw OV maar bepleit een bredere aanpak dan slechts het stimuleren van het OV. De CO2- uitstoot zit vooral in het woon-werkverkeer. Er zal een betere balans gevonden moeten worden tussen wonen en werken in Flevoland in nauwe relatie tot het economisch programma om meer werkgelegenheid in Flevoland te krijgen. Daarnaast moeten we de inwoners van Flevoland stimuleren om andere vormen van vervoer te gebruiken.

De SP sluit zich aan bij de opmerkingen van Groen Links. De fractie wil actief naar wegen zoeken om de CO2-uitstoot door mobiliteit in Flevoland omlaag te brengen en steekt hierbij in op kleinschaligheid. Voor een meer duurzame mobiliteit moeten we werken waar we wonen, verbouwen waar we eten etc., thema's die goed aansluiten bij wat we met de Floriade willen. Voor de SP zijn de tendensen naar grootschaligheid en economische groei strijdig met het begrip duurzaamheid. Economische groei brengt alleen maar meer verkeersstromen op gang brengen. De verkeersstromen die er zijn, moeten zoveel mogelijk CO2-neutraal worden.

De PvdD is in dubio over de stelling en sluit zich aan bij de SP. De fractie is voor het stimuleren van het OV maar zet vraagtekens bij elektrische auto's. De vraag is hoe lang ze mee gaan en wat de effecten voor het milieu zijn.

De PvdA reageert op de opmerking van de PVV over de motorrijtuigenbelasting. Vermindering van de mobiliteit zou economische gevolgen kunnen hebben, zowel aan de inkomstenkant als aan de kostenkant. Als er minder auto's rijden hoeven we minder wegen te onderhouden. Dit neemt niet weg dat het nodig is om in het kader van duurzaamheid de CO2-uitstoot terug te brengen. Volgens de PvdA is dit mogelijk als je sec kijkt naar de mobiliteit.

De PVV verwijst naar de term 'doorrijdprovincie' en is van mening dat wat wij hier willen bereiken geen effect heeft op de omliggende provincies.

Het CDA merkt op dat het onderwerp CO2-uitstoot op verschillende manieren benaderd kan worden.

Eenzijds met de insteek om de opwarming van de aarde tegen te gaan, anderzijds om minder afhankelijk te zijn van olieproducerende landen. Dit vergt een andere benadering.

Voor de PvdA zijn beide factoren belangrijk om iets aan duurzaamheid te doen.

De voorzitter vat de reacties op stelling 1 samen. De meerderheid wenst een hoger ambitieniveau en wil uitgebreider de mogelijkheden onderzoeken om de CO2-uitstoot door mobiliteit tegen te gaan.

Stelling 2: In een tijd waarin focus belangrijk is, is het onderwerp duurzame mobiliteit belangrijk genoeg om (extra) geld voor uit te trekken. Zeker met de ontwikkeling van Almere 2.0 en de luchthaven in het vooruitzicht.

De SP vindt dat niet geld het uitgangspunt moet zijn. Als het nodig is om de doelstellingen te behalen moet er meer geld voor uitgetrokken worden.

De PVV is van mening dat in deze tijd de bestedingen zeer kritisch bekeken moeten worden. Initiatieven die geld kosten, mogen niet leidend zijn.

De PvdA erkent dat er een coalitieakkoord ligt en dat er fors bezuinigd moet worden. Toch zouden investeringen in een meer duurzame mobiliteit ook geld kunnen opleveren. De fractie is het met de SP eens dat we eerst onze doelen moeten bepalen en dan pas kijken wat het kost. De kosten gaan vaak voor de baat uit. Een onderzoek naar de mogelijkheden hoeft niet veel te kosten. De PvdA vindt het belangrijk om hiervoor ruimte te zoeken in de begroting.

Groen Links sluit zich aan bij de PvdA en wil in de eerste plaats kijken naar wat we willen bereiken. Als we niets doen aan de CO₂-uitstoot gaat dit op termijn zware lasten veroorzaken en onverantwoorde effecten. De provinciale overheid moet bijdragen om het tij te keren. De relatie die in de stelling wordt gelegd met de luchthaven vindt Groen Links strijdig met het streven naar duurzame mobiliteit. Alle gunstige effecten zullen meteen teniet worden gedaan door uitbreiding van de luchthaven. Het heeft dan geen zin meer om ons in te spannen voor terugdringen van de CO₂-uitstoot.

Het CDA doet een interruptie en suggereert dat het in dat licht bezien een goede keuze zou zijn om de Ketelbrug dicht te doen zodat er geen doorstroming van het autoverkeer meer mogelijk is.

Groen Links ziet niet de link van deze opmerking met het vliegverkeer. Er kan grote winst geboekt worden als de luchthaven niet uitgebreid wordt.

De PVV interrumpeert. Volgens de PVV is het niet vastgesteld dat er een link is tussen CO₂-uitstoot en menselijke activiteiten.

Volgens Groen Links is er wel degelijk wetenschappelijke consensus over het feit dat de versnelling van de klimaatverandering gerelateerd is aan menselijk handelen.

De PvdD onderschrijft de bevindingen van Groen Links over de luchthaven. De fractie vindt het juist nu belangrijk om iets aan de CO₂-uitstoot te doen. Niets doen zou op termijn meer kosten. De klimaatcrisis is nog veel ernstiger dan de financiële crisis. De PvdD is het eens met de eerste zin van de stelling maar wil dit niet relateren aan Almere 2.0 en de luchthaven.

50 Plus vindt dat in de tweede stelling twee nuttige voorbeelden worden gegeven. Almere 2.0 is vanaf nu sterk gerelateerd aan de ontwikkeling van de Floriade waarbij het begrip duurzaamheid per definitie is ingebakken. Verder betreft het slimme mogelijkheden van transport.

De PVV doet een interruptie. De fractie vindt niet dat er een automatische link is tussen Almere 2.0 en de Floriade.

50 Plus bedoelt dat er een mogelijkheid is dat de twee projecten met elkaar verweven worden. Wat betreft de luchthaven moeten de plannen in de toekomst verder uitgewerkt worden. De fractie vindt dat naast de genoemde twee voorbeelden ook noordelijk Flevoland in de plannen voor duurzame mobiliteit meegenomen moet worden en sluit zich hierin aan bij het CDA.

De SGP is zeker bereid meer geld uit te trekken voor duurzaamheid. Naast het scheppen van werkgelegenheid in de eigen provincie kunnen we ook de mogelijkheid van recreatie in eigen land en eigen provincie meer onder de aandacht brengen.

De PvdA reageert op de opmerking van het CDA over het optrekken van de Ketelbrug. Dit lijkt misschien goed voor het CO₂-niveau, maar het gevolg zal zijn dat mensen gaan omrijden en nog meer kilometers maken. Hoewel de Hanzelijn meer CO₂-uitstoot in onze provincie zal veroorzaken, is het op een hoger plan een verduurzaming van de route van Groningen naar Amsterdam. We moeten geen grens om onze provincie trekken als het om duurzaamheid gaat maar breder durven kijken. De PvdA is het niet eens met Groen Links dat mobiliteit door de lucht per definitie niet goed zou zijn. Alle vormen van mobiliteit voldoen aan normale behoeftes en doelstellingen van mensen. De uitdaging is om deze vormen van mobiliteit zo duurzaam mogelijk te laten plaatsvinden. In dat licht vindt de fractie deze notitie te beperkt en pleit voor meer onderzoek hoe we de verduurzaming van de mobiliteit als provincie kunnen beïnvloeden.

Groen Links doet een interruptie en vraagt aan de PvdA of ze niet de urgentie zien om keuzes te maken als

we echt de klimaatverandering willen stopzetten. Als de behoeftes onveranderd blijven gaat het zeker verkeerd met het klimaat. De overheid zou een belangrijke rol kunnen spelen bij het maken van nieuwe keuzes.

De PvdA vindt het een uitdaging om als mensheid goed met deze problematiek om te gaan en op kleine schaal goede dingen te doen. De fractie gelooft niet in rigoureuze oplossingen.

Groen Links vindt deze stellingname van de PvdA verrassend in relatie tot het landelijk verkiezingsprogramma. Het lijkt of de PvdA berust in de gang van zaken en hierin niet wil sturen.

De PvdA wil het gedrag van mensen beïnvloeden maar wel met gezond verstand en niet te rigoureuze. Als mensen willen vliegen moet dit op een duurzame manier gebeuren. Zo staat het ook in het programma van de PvdA.

Het CDA betoogt dat bepaalde keuzes die in een pril stadium gemaakt worden oplossingen kunnen opleveren voor de lange termijn. Het CDA was voor een HSL, liefst zweefvariant, richting Groningen en Oost-Europa. Uiteindelijk is het de Hanzelijn geworden. Een hoogwaardig OV zou het mogelijk maken om minder vliegbewegingen te hebben. De fractie realiseert zich wel dat kostenafwegingen meespelen en dat we hierin realistisch moeten zijn.

Groen Links doet een interruptie om het misverstand weg te nemen dat geld geen rol zou spelen. Kostenafwegingen spelen wel degelijk een rol maar geld moet niet in eerste instantie leidend zijn, want dat doodt alle creativiteit.

Volgens het CDA zijn mensen bereid om op een uur reizen van hun werk af te wonen. Als we het vervoer zo kunnen regelen zijn we klaar. Het probleem is dat de provincie Flevoland nogal uitgestrekt is en dat mensen over lange afstanden moeten reizen om naar hun werk te gaan.

De SP interrumpeert en merkt op dat de overheid met afschaffing van het reiskostenforfait juist wil bereiken dat we werken waar we wonen.

Het CDA merkt op dat er vooralsnog niet voldoende banen voor iedereen in de eigen provincie zijn en dat de verplichting om te wonen in de plaats waar je werkt, is afgeschaft.

De VVD wil niet op voorhand extra geld uittrekken voor maatregelen. Nut en noodzaak moeten eerst duidelijk zijn. Dan pas moeten we bekijken wat we daarvoor willen investeren.

Stelling 3: We doen er verstandig aan de NSL-gelden (nog zo'n € 350.000,-) die er nog zijn zo optimaal mogelijk in te zetten voor de laadinfrastructuur elektrisch en groen gas/aardgas voor woon-werkverkeer. Daarmee kunnen we het gebruik van deze alternatieve brandstoffen stimuleren en aanjagen. Zijn de NSL-gelden op, dan houdt het ook voor ons op.

Groen Links ziet elektrisch rijden, groen gas en mogelijk waterstof en biogas als opties van de hedendaagse technologie die toegepast kunnen worden. Het NSL-geld zou op realistische wijze ingezet moeten worden voor instrumenten die op korte termijn iets opleveren. Flevoland zou de mogelijkheden van biogas als provinciaal geproduceerde brandstof kunnen benutten.

De PvdA zou het betreuren als de provincie stopt met alternatieve brandstoffen zodra de NSL-gelden op zijn. Er moeten wegen zijn om onze doelen op dit gebied na te streven zonder ons te laten beperken door budgetten. We moeten met verstand te werk gaan om op constructieve wijze met vitale coalities alles uit dit onderwerp te halen.

De VVD wil eerst kijken welke mogelijkheden er zijn wat betreft subsidies van rijk, gemeentes etc. Welke subsidies zijn er al en wat zijn onze taken als provincie. De verwachtingen over het aantal schone auto's en het aantal laadpunten moeten helder worden. We zouden samenwerking moeten zoeken met het bedrijfsleven voor het stimuleren van elektrisch vervoer. Hierbij moeten we een slimme spreiding over de provincie nastreven, dus geen laadpunten op plekken waar al goed OV is.

Groen Links doet een interruptie. De fractie vindt het een goed punt om samen te werken met het bedrijfsleven op dit punt. Ook de autodealers kunnen hierin een rol spelen en elektrische auto's duidelijker onder de aandacht van de consument brengen.

VVD voegt toe dat er voor de besteding van de NSL-gelden eerst een duidelijke visie en plan moet komen dat ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd.

Het CDA is het eens met Groen Links en ziet goede mogelijkheden voor een provinciaal initiatief op het gebied van biogas. Een provinciaal gasbedrijf zouden we landelijk kunnen uitrollen en er zo geld aan verdienen.

De PVV vraagt aan het CDA waarom ze een idee willen ontwikkelen voor DE-on terwijl dit bedrijf juist zelf

marktinitiatieven moet ontplooiën.

Het CDA zegt dat dit een van de goede kansen is voor DE-on om in samenwerking met het bedrijfsleven een succesvol initiatief te ontwikkelen. De provincie zou dit initiatief kunnen stimuleren.

De PVV vraagt of het CDA met stimuleren bedoelt dat de NSL-gelden erin gestoken moeten worden. Dit is niet wat het CDA bedoelt. Maar het zou goed zijn om het geld iets te starten waar je daarna mee verder kan.

De SGP memoreert dat één van de DE-on initiatieven was om een distributieleiding voor lokaal geproduceerd biogas aan te leggen, zee gas heten. Wat betreft het beschikbare NSL-geld is de fractie van mening dat dit niet moet blijven liggen. Aan de andere kant zou het niet zinnig zijn om lukraak laadpunten te realiseren als er geen behoefte aan is. De SGP sluit zich aan bij de VVD dat het goed is om prognoses te maken over het aantal energiezuinige auto's. De fractie is het niet eens met het uitgangspunt van de stelling dat als dit bedrag is uitgegeven, er geen geld meer in gestoken zou mogen worden.

Volgens de SP is de in het stuk genoemde actieradius een foute weergave. De werkelijke actieradius ligt tegenwoordig al twee keer zo hoog. De fractie is van mening dat het genoemde bedrag niet leidend mag zijn. De juiste volgorde is om eerst een plan te hebben en dan te kijken hoe het bekostigd kan worden. De SP vraagt aan de gedeputeerde of het realiseren van de laadinfrastructuur een taak is van de overheid. Dit ligt volgens de fractie meer op het terrein van de vrije markt waarbij de provincie hoogstens een voortrekkersrol zou kunnen hebben om het op te starten.

Stelling 4: Innovatie bij duurzame mobiliteit staat in de kinderschoenen en Flevoland (maar ook Nederland) speelt hierbij geen rol. Ons past op dit gebied dan ook een rol van volger en niet van voorloper.

De PvdA is het niet eens met de stelling. Flevoland loopt vooral op het gebied van windmolens wel degelijk voorop en kan een trekkersrol vervullen. Dit geldt ook voor stedenbouw. Niet voor niets is de Floriade aan de Flevopolder toegekend. We doen er goed aan als provincie onze creativiteit te gebruiken.

De VVD denkt dat we voorloper zouden kunnen zijn op het gebied van onderzoek en innovatie. Wellicht is er op dat terrein winst te halen uit de Zuiderzeegelden. De fractie ziet veel kansen in het multimodaal overslagcentrum bij Lelystad voor een optimale combinatie van water, rail en weg.

De SGP vindt dat er naast de aandacht voor energiereductie ook de reductie van luchtweerstand en rolweerstand een rol kan spelen. Een bedrijf als NLR is hierin voortrekker. En de bandenfabrikant Vredestein zouden we wellicht naar Flevoland kunnen halen.

De SP vindt deze stelling te gedetailleerd en wil zich niet teveel bemoeien met de activiteit van bedrijven. De rol van de provincie zou voorwaardenscheppend moeten zijn en regisserend om onnodig mobiliteit te voorkomen. Bijvoorbeeld geen bedrijventerreinen op locaties ver van woonwijken.

Groen Links ziet een innovatieve, actief optredende rol voor de provincie en niet die van passieve volger. Flevoland zou innoverend kunnen zijn op het gebied van bijvoorbeeld ligfietsen en elektrische fietsen en het creëren van een duurzame en slimme mobiliteitsinfrastructuur in samenwerking met de gemeenten. Dit biedt ook kansen voor de werkgelegenheid in de provincie.

50 Plus vindt dat de rol van zonne-energie als aanjager van andere alternatieve energievormen ook in deze context meegenomen zou mogen worden.

Stelling 5: Flevoland kan goed meeliften op de innovatiegolf die hand in hand gaat met duurzame mobiliteit. Er is nog veel te ontwikkelen in bijvoorbeeld materialen (composieten en accu's) en de opwekking & distributie van groen gas en de provincie kan hier de rol van makelaar vervullen.

50 Plus zou het woord 'meeliften' willen vervangen door 'initiatoren'.

Ook de PvdA is ook geen voorstander van het woord 'meeliften' en wil de initiërende rol van de provincie meer benadrukt zien. De fractie ziet wel een aantal positieve elementen in de stelling, met name de rol van makelaar in de kennisinfrastructuur.

Volgens de SGP heeft onze provincie haar sporen verdiend als makelaar voor het aantrekken van activiteiten. De fractie staat achter deze makelaarsfunctie van de provincie. Het woord 'meeliften' zou geschrappt mogen worden.

De SP juicht het woord makelaar toe maar niet in handen van de provincie.

De voorzitter bedankt eenieder voor zijn/haar bijdrage aan de discussie en geeft het woord aan de

gedeputeerde.

De gedeputeerde vond het een goede discussie die veel input voor het college heeft opgeleverd voor het opstellen van een visie op deze doelstelling uit het collegeprogramma. Hij gaat nu niet op de politieke opmerkingen in omdat er nog geen standpunt van het college ligt. Het signaal dat een bredere aanpak gewenst is, is duidelijk overgekomen. Het college moet een ambitie aangeven en naast aandacht voor generieke zaken vragen sommige onderwerpen om specifiek beleid. De financiële gevolgen van de plannen zullen inzichtelijk gemaakt worden in de kadernota.

De voorzitter sluit de vergadering om 14.20 uur.

Vastgesteld in de vergadering van 17 oktober 2012

De griffier

De voorzitter